

Waarborgfonds
& Kenniscentrum
Kinderopvang

Mijn Kostprijs

Handboek voor
kinderopvangorganisaties en
gastouderbureaus en alle
daar aan ondersteunende partijen

Inleiding

Dit is een handboek voor kinderopvangorganisaties en gastouderbureaus en alle daar aan ondersteunende partijen in de sector Kinderopvang, te denken aan administratiekantoren en softwareleveranciers.

De inhoud van dit handboek komt voort uit het programma 'Mijn Kostprijs'. Dit programma is in 2020 door het Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang met draagvlak van Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de sectororganisaties* opgestart en heeft tot doel om kinderopvangorganisaties handvatten te bieden om per productsoort inzicht te krijgen in de eigen kostprijzen en te sturen op optimalisatie.

Het handboek bestaat uit drie delen. In het eerste deel lees je over het belang van inzicht in de kostprijzen. Je vindt er ook een samenvatting van het [Kengetallenrapport 'Mijn Kostprijs'](#). Het tweede deel is specifiek bedoeld voor kinderopvangorganisaties en gastouderbureaus. Er wordt ingegaan op het berekenen van kengetallen en uitgelegd wat je vervolgens met dit inzicht kunt in de bedrijfsvoering. Het derde deel bevat verdiepende informatie voor partijen die kinderopvangorganisaties ondersteunen bij de bedrijfsvoering, zoals administratie-/ en boekhoudkantoren en ook softwareleveranciers.

Met dit handboek hopen we een bijdrage te leveren aan het juist gebruik de Mijn Kostprijs-Benchmarktool. Deze tool is opgezet om kinderopvangorganisaties inzicht te geven in de eigen kostprijs. Dit inzicht helpt hen bij de professionalisering van de bedrijfsvoering.

* De Brancheorganisatie Kinderopvang, de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang, de Branchevereniging Ondernemers Kinderopvang, Sociaal Werk Nederland, Stichting Voor Werkende Ouders en de Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Inhoudsopgave	3
1. Kostprijzen in de kinderopvang	4
1.1 Het begrip kostprijs.....	4
1.2 Belang van inzicht	4
1.3 Kengetallenrapport Mijn Kostprijs (samenvatting).....	5
2. Berekenen kengetallen en inzicht in de bedrijfsvoering	7
2.1 Inleiding	7
2.2 Kostensoorten, kostenplaatsen en kostendragers	7
2.3 Opbouw kostprijs	8
2.3.1 Elementen kinderopvang.....	8
2.3.2 Elementen gastouderopvang	9
2.3.3 PHAVO-kostprijsmodel.....	9
2.3.4 Kengetallen.....	10
2.4 De P-factor	10
2.5 Mijn Kostprijs-Benchmarktool.....	10
2.6 Inzicht in de bedrijfsvoering, en nu?	11
2.6.1 Sturing op de P-factor.....	11
2.6.2 Kostprijs versus uurprijs	11
2.7 Koppeling aan administratie	12
3. Administratiekantoren en softwareleveranciers	13
3.1 Inleiding	13
3.2 Behoeftte aan inzicht.....	13
3.3 Uniforme basis.....	13
Bijlage 1: Beknopt overzicht van de kengetallen.....	15
Bijlage 2: Technisch overzicht van de kengetallen	17
Colofon	26

1. Kostprijzen in de kinderopvang

1.1 Het begrip kostprijs

Een kostprijs bestaat uit de totale kosten die je maakt om een bepaald soort kinderopvang te leveren. De kostprijs wordt uitgedrukt in kostprijs per kinduur en varieert afhankelijk van het aantal kinduren dat bij een bepaald product hoort. Het hebben van inzicht in de kostprijs is niet alleen van belang om het tarief (voor de ouders) te bepalen, maar ook om keuzes te maken met betrekking tot de verdere ontwikkeling van de producten.

1.2 Belang van inzicht

Dé kostprijs in de kinderopvang bestaat niet. Deze is voor elke kinderopvangorganisatie en elke soort opvang binnen die kinderopvangorganisatie anders. Een bepaalde bandbreedte is normaal. Belangrijk is dat kinderopvangorganisaties inzicht hebben in de eigen kostprijs: wat is de kostprijs van kinderopvangorganisatie X met kinderopvangsoort Y, waar zit deze binnen de bandbreedte van de sector en waar hangt dat mee samen? Als een organisatie inzicht heeft in haar kostprijs, kan daar op gestuurd worden en kunnen de uurprijzen van deze organisaties gebaseerd worden op de feitelijke individuele situatie.

Er zijn verschillende redenen waarom een kinderopvangorganisatie haar kostprijs wil weten. Hieronder zetten we een aantal van deze redenen op een rij:

- Onderbouwing voor tarief
- Informeel tijdens bijeenkomsten met collega's
- Interne vergelijking van locaties
- Externe vergelijking met andere organisaties
- Doorrekenen uitbreidingsplannen
- Argumenten voor gesprek met gemeente (peuteropvang)
- Trends kunnen volgen

Een benchmark van organisaties van dezelfde aard en omvang kan voor bovenstaande redenen als waardevolle referentie dienen. Op basis van zo'n vergelijking kan de efficiëntie van de eigen bedrijfsvoering geanalyseerd worden en kunnen maatregelen ontwikkeld worden om die te verbeteren. Echter heeft vergelijken alleen zin als organisaties de kostprijs op dezelfde manier berekenen. Dit kan met een uniform kostprijsmodel, waarin helder uiteen is gezet uit welke elementen de kostprijs is opgebouwd. In het programma 'Mijn Kostprijs' hebben we dit model ontwikkeld. We noemen dit model het PHAVO-kostprijsmodel. In deel twee lees je hierover meer. Voordat we je daarover meer vertellen, vind je hieronder een korte samenvatting van het [rapport 'Mijn Kostprijs'](#). Dit geeft een goed beeld van de verschillende fases uit het programma en welke resultaten dat heeft opgeleverd.

1.3 Kengetallenrapport Mijn Kostprijs (samenvatting)

Het programma 'Mijn Kostprijs' bestaat uit vier fasen. Het kengetallenrapport is een resultaat van de eerste twee fasen; kostprijsanalyse en kostprijscalculatie. In de fase kostprijsanalyse is vastgesteld uit welke elementen de kostprijs is opgebouwd. Bij de kostprijscalculatie zijn er middels een onderzoek onder een steekproef van kinderopvangorganisaties kengetallen gegenereerd op basis van de kostenstructuur van deze groep organisaties. De basis hiervoor zijn de cijfers over boekjaar 2019. De jaarcijfers over 2020 waren op het moment van de uitvraag bij de meeste organisaties nog niet aanwezig.

Voor dit kengetallenrapport is gebruik gemaakt van de aangeleverde informatie van 79 organisaties, waarvan 60 kinderopvangorganisaties en 19 gastouderbureaus, verdeeld over groot, middelgroot en klein. Op basis van dit aantal kunnen er geen statistische uitspraken gedaan worden over de branche als geheel. Het aantal deelnemers en de spreiding van type is wel voldoende om kengetallen te genereren en in het rapport weer te geven.

Een belangrijke reden voor het starten van dit programma is de wetenschap dat veel kinderopvangorganisaties nog niet in staat zijn om per dienst inzicht te verkrijgen in de eigen kostenstructuur. Veel organisaties kunnen geen splitsing aanbrengen in kosten voor dagopvang, peuteropvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang en kunnen daardoor nog niet deelnemen aan het onderzoek.

Bij het verzamelen van gegevens en het uitwerken tot kengetallen zijn een aantal constatering gedaan, namelijk:

- *Definities*
Er worden geen eenduidige definities van begrippen zoals groepsuur, capaciteit of bezettingspercentage gehanteerd.
- *Registratie*
De uren dat personeel op de groep staat, worden niet altijd goed bijgehouden. Dit geldt met name wanneer anderen dan de vaste pedagogisch medewerkers op de groep staan.
- *Toerekening per productsoort*
Kosten worden soms niet per productsoort geregistreerd en evenmin achteraf in de administratie toegerekend.
- *Toerekening organisatiekosten*
Er zijn diverse varianten van toerekening van de organisatiekosten mogelijk. De wijze van toerekening heeft daarbij invloed op de kengetallen van de productsoorten.

Voor het kengetallenrapport heeft dit tot gevolg gehad dat er correcties zijn doorgevoerd in de aangeleverde informatie om tot uniforme datasets te komen.

Voor wat betreft de organisatiekosten is voor het rapport, mede met inbreng van externe expertise, een verdeelsleutel ontwikkeld die gebaseerd is op de gewogen omzet. Zoals uit het rapport blijkt, heeft de keuze voor de toedeling van organisatiekosten invloed op de waarde van de kengetallen.

De weergave van de kengetallen in het rapport vindt plaats per productsoort. Als productsoorten zijn gedefinieerd; dagopvang, peuteropvang (als specifiek aanbod van dagopvang), buitenschoolse opvang en gastouderopvang. Middels deze weergave kunnen kinderopvangorganisaties aan de slag met vergelijken en optimaliseren, ongeacht of men alle, dan wel een deel van de productsoorten aanbiedt.

Voor elk kengetal is de bandbreedte weergegeven waarbinnen de helft van de organisaties zich bevinden. Daarmee wordt duidelijk dat er grote verschillen tussen organisaties voorkomen. Waar mogelijk worden deze verschillen toegelicht.

Duidelijk wordt daarmee ook dat praten over dé kostprijs van dagopvang, buitenschoolse opvang, peuteropvang of gastouderopvang de variatie in de branche tekort doet. Het rapport dient gelezen te worden als een nulmeting voor het werken met kengetallen in de kinderopvang.

Het volledige kengetallenrapport 'Mijn Kostprijs' is verkrijgbaar op de [website](#) van het Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang.

Het programma is opgestart ten dienste van de individuele kinderopvangorganisaties voor inzicht en sturing. Het groeiend draagvlak voor transparantie in de sector, zoals verwoord in de diverse onderzoeken naar de toekomst van de sector, laat zien dat er een gereede kans is dat organisaties in de toekomst meer inzicht dienen te geven in de bedrijfsvoering. Dit programma en met name de 'Mijn Kostprijs-benchmarktool' die in september 2021 gelanceerd is, kan daar voor organisaties een waardevol hulpmiddel bij zijn. Over deze tool lees je in hoofdstuk van dit handboek meer. In dat hoofdstuk nemen we kinderopvangorganisaties en gastouderbureaus mee in de wereld van kengetallen voor de bedrijfsvoering: hoe is de kostprijs opgebouwd, hoe kun je de kostprijzen tussen organisaties vergelijken, wat zijn kengetallen, hoe bereken je deze en wat kun je met dit inzicht?

2. Berekenen kengetallen en inzicht in de bedrijfsvoering

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk leggen we je uit wat de begrippen kostensoorten, kostenplaatsen, kostendragers en productiefactoren betekenen en hoe deze begrippen zich verhouden tot 'de kostprijs'. We nemen je mee in de opbouw van de kostprijs, we bekijken uit welke elementen het proces van kinderopvang bestaat en wat de kosten zijn die een organisatie moet maken om kinderopvang te kunnen leveren. We leggen uit hoe je de kengetallen kunt berekenen en wat je vervolgens kunt met dit inzicht.

2.2 Kostensoorten, kostenplaatsen en kostendragers

Een belangrijke voorwaarde voor het kunnen verzamelen van geschikte kostprijsinformatie is dat de boekhouding het mogelijk maakt om *kostenplaatsen* en *kostendragers* te onderscheiden, naast de klassieke indeling in *kostensoorten*.

- **Kostensoorten** zijn bijvoorbeeld personeelskosten, huisvestingskosten, autokosten, verkoopkosten, afschrijvingen, et cetera. De meeste rekeningschema's van het grootboek zijn hierop gebaseerd.
- **Kostenplaatsen** worden meestal gebruikt om de locatie aan te duiden. Wanneer op elke locatie maar één soort kinderopvang plaats vindt, zijn kostenplaatsen tegelijk kostendragers.
- **Kostendragers** zijn de kinderopvangdiensten: dagopvang, peuteropvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang.

Wij voegen daar nog een vierde dimensie aan toe, namelijk die van de productiefactoren.

- **Productiefactoren** zijn onderdelen van het kinderopvangproces, zoals het pedagogisch proces, huisvesting, activiteiten & verzorging, vervoer en organisatie. In de volgende paragraaf gaan we hier uitgebreid op in.

Voor de kostenvergelijking tussen organisaties wordt gebruik gemaakt van de laatste twee dimensies: kostendragers en productiefactoren. De vraag die we daarmee kunnen beantwoorden is bijvoorbeeld: 'Wat is bij deze organisaties de kostprijs van dagopvang, hoe is de verdeling van deze kosten over de productiefactoren en op welke wijze wijkt dat af van de scores van andere organisaties?'. Alleen op die manier kan een zinvolle kostenvergelijking gemaakt worden tussen organisaties en kunnen organisaties op basis daarvan van elkaar leren.

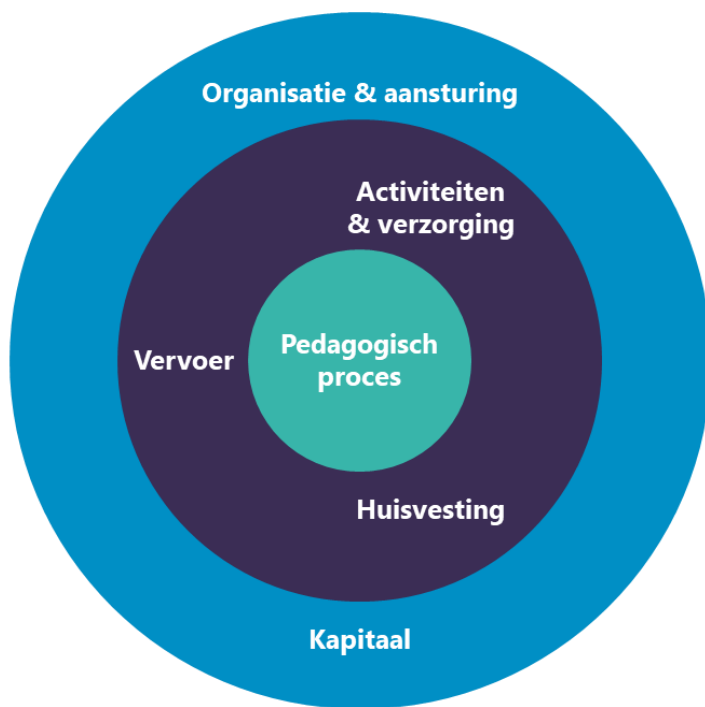
Let op: Vooral – maar zeker niet uitsluitend – bij kleinschalige kinderopvangorganisaties is het onderscheid in de administratie tussen kostendragers en/of productiefactoren vaak niet aanwezig. De administratie is in dat geval gericht op het maken van een jaarrekening en niet op het verkrijgen van inzicht in de bedrijfsvoering. Het gevolg daarvan is dat kengetallen niet goed te berekenen zijn of afwijkende waarden kunnen vertonen. Dat maakt het lastig om kenmerken van organisaties met elkaar te vergelijken en daarvan te leren. In hoofdstuk 2 van het [rapport 'Mijn Kostprijs'](#) wordt hier dieper op ingegaan.

2.3 Opbouw kostprijs

Om een goede kostenvergelijking tussen organisaties te kunnen maken, is een analysekader nodig voor het proces van kinderopvang. Dit voorkomt dat we appels met peren vergelijken. We starten de analyse met het bepalen van de samenstellende elementen van het proces van kinderopvang en met het maken van een overzicht van de kosten die een organisatie moet maken om kinderopvang te kunnen leveren.

2.3.1 Elementen kinderopvang

Het aanbieden van kinderopvang bestaat uit een aantal processen, oftewel elementen. Het kernproces van kinderopvang is onmiskenbaar het primaire proces van de opvang zelf, zoals verzorgd door de pedagogisch medewerkers op de locatie. Direct daaraan ondersteunend zijn de processen 'huisvesting', 'activiteiten en verzorging' en 'vervoer' (alleen bij buitenschoolse opvang). Op iets grotere afstand staan vervolgens de processen 'organisatie & aansturing' en 'kapitaal'.¹ Zie Figuur 1.

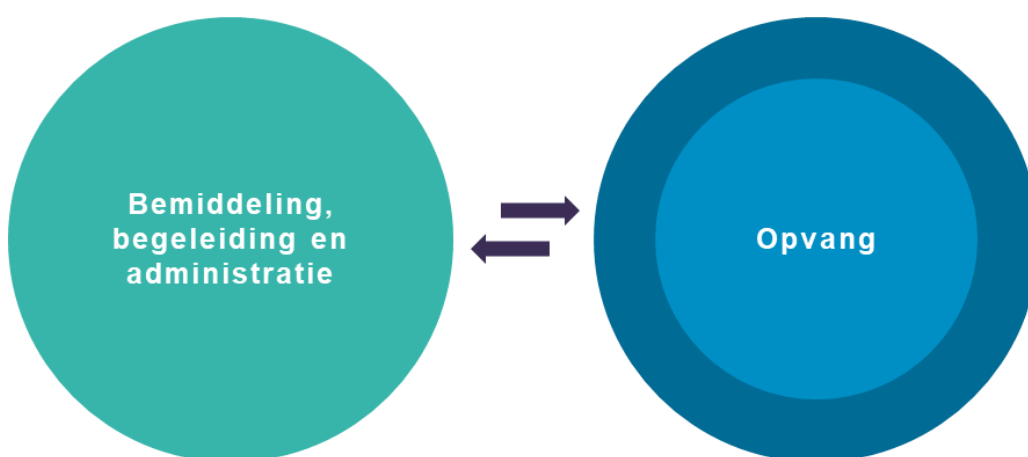

Figuur 1 De productiefactoren van kinderopvang

¹ Pedagogische coaches vallen in principe onder 'Organisatie en aansturing'. Alleen de uren dat zij eventueel op de groep staan en bij de BKR meegeteld worden, zijn direct-productieve uren die tot het pedagogisch proces gerekend kunnen worden.

2.3.2 Elementen gastouderopvang

De beschrijving van de productiefactoren in de vorige paragraaf past goed bij dagopvang, buitenschoolse opvang en peuteropvang, maar niet bij gastouderopvang. Bij gastouderopvang onderscheiden we enerzijds de opvang bij de gastouder en anderzijds de diensten van het gastouderbureau (Figuur 2). Die diensten bestaan uit bemiddeling, begeleiding en administratie en kunnen meer of minder uitgebreid zijn. Tussen gastouderbureaus bestaan op dit punt grote verschillen.

Figuur 2 Productiefactoren Gastouderopvang

2.3.3 PHAVO-kostprijsmodel

In het [rapport 'Mijn Kostprijs'](#) is in hoofdstuk 4, 5, 6 en 7 een analyse losgelaten op deze processen. Uit deze analyse is helder geworden welke kosten een organisatie moet maken om kinderopvang te leveren en onder welk proces welke kosten precies vallen. Hiermee is het PHAVO-kostprijsmodel ontstaan:

Pedagogisch **P**roces

Huisvesting

Activiteiten en verzorging

Vervoer

Organisatie & aansturing

2.3.4 Kengetallen

Om te kunnen vergelijken tussen verschillende organisaties, zijn kengetallen nodig. Hieronder het overzicht van de kengetallen die interessant zijn voor de bedrijfsvoering en bepaald zijn na eerder genoemde analyse.

K1	Kinduren per groepsuur pm'er
K2	Salarislasten per groepsuur pm'er
K3	Groepsuren per formatie uur
K4	Salarislasten PM-ers per kinduur
K5	PP-kosten per kinduur
K6	H-kosten per kinduur
K7	A-kosten per kinduur
K8	Vervoerskosten per kinduur
K9	Bureaunkosten per kinduur
K10	Tarief gastouder per kinduur
K11	Organisatiekosten (% van omzet)
K12	Werkkapitaal (% van omzet)
K13	Organisatiekosten per kinduur
K14	Totale kostprijs van een kinduur
K15	Marge (gemiddelde omzet - kostprijs)

2.4 De P-factor

De P-factor is het belangrijkste kengetal om de kwaliteit van je bedrijfsvoering te meten. De P-factor is het kengetal dat weergeeft hoeveel groepsuren je inzet ten opzichte van het aantal kinduren dat je factureert (kengetal K1). Het aantal groepsuren is je belangrijkste kostenpost, het aantal kinduren geeft aan hoeveel je verdient. Die twee met elkaar in balans houden, is de uitdaging voor de bedrijfsvoering van de kinderopvangorganisatie.

Voor bijvoorbeeld de dagopvang was de bandbreedte van de P-factor in 2019 4,6 – 6,0. Als jouw organisatie een score heeft die buiten deze bandbreedte valt, is het de moeite waard dat nader te onderzoeken. Hoe je de P-factor vervolgens kunt beïnvloeden, lees je verderop.

Om de P-factor en de andere kengetallen voor jouw dagopvang, peuteropvang en/of buitenschoolse opvang te kunnen bepalen kun je gebruik maken van de Mijn Kostprijs-Benchmarktool.

2.5 Mijn Kostprijs-Benchmarktool

De online Mijn Kostprijs-Benchmarktool geeft kinderopvangorganisaties de mogelijkheid om de kostenelementen van de organisatie in te vullen en zo inzicht te krijgen in de eigen kostprijs. Je ziet meteen de waarde van een aantal kengetallen en kunt die vervolgens benchmarken met andere kinderopvangorganisaties, die qua grootte vergelijkbaar zijn met die van jou. Uiteraard volledig

geanonimiseerd. Dit laat zien waar jouw kosten afwijken van die van anderen. Het maakt het mogelijk te sturen op jouw kostprijs en de bedrijfsvoering daarmee te optimaliseren.

Wil je met deze tool aan de slag? Vraag [hier](#) een gebruikersaccount aan. Aan gebruik van de tool zijn geen kosten verbonden.

In bijlage 1 vind je een beknopt overzicht van de definities van de kengetallen bedrijfsvoering, uit het eerder samengevatte [kengetallenrapport 'Mijn Kostprijs'](#). Dit overzicht kan handig zijn om bij de hand te houden als je aan de slag gaat met de Mijn- Kostprijs-Benchmarktool.

2.6 Inzicht in de bedrijfsvoering, en nu?

Inzicht in de bedrijfsvoering kan aanleiding zijn om verbetermaatregelen te nemen. Hieronder gaan we als voorbeeld in op de mogelijkheden om te sturen op basis van inzicht in de waarde van de P-factor.

2.6.1 Sturing op de P-factor

In dit voorbeeld gebruiken we opnieuw de P-factor. Stel de P-factor van jouw organisatie nu 5,4 is (dagopvang) en je mogelijkheden ziet voor verhoging tot 5,8. Dat zou dan leiden tot 7% meer omzet tegen dezelfde PP-kosten. We weten bovendien dat de PP-kosten ca. 65% van de kostprijs zijn. Een verhoging van de P-factor met 7% zou dan leiden tot 5% meer rendement van de dagopvang. Dat is zeker de moeite van nader onderzoek waard.

Mogelijkheden om de P-factor te verhogen zijn o.a.:

- Verhogen van de gemiddelde kindbezetting
- Verlagen van de personele inzet aan de randen van de dag
- Aanpassen van de groepsopbouw, zodat de gemiddelde groepsgrootte toeneemt
- Aanpassen van de openingstijden, zodat de gemiddelde kindbezetting toeneemt
- Aanpassing van de doorstroming van kinderen, hetgeen kan leiden tot een hogere gemiddelde kindbezetting

2.6.2 Kostprijs versus uurprijs

Bij het vaststellen van de tarieven van kinderopvang is het van belang om niet alleen met de kostprijs rekening te houden, maar ook met een aantal andere factoren, zoals:

- Het financiële resultaat van eerdere jaren, de vermogenspositie van de organisatie en het gewenste rendement.
- De bezettingsgraad en omzetontwikkeling.
- Eventuele aanpassingen in het aanbod van contracten.
- De analyse van de concurrentie.
- De (al dan niet tijdelijke) effecten van bijzondere omstandigheden, zoals de coronacrisis.

Met elkaar vormen deze factoren de grondslag voor het tariefbeleid.

2.7 Koppeling aan administratie

Voor het berekenen van de Mijn Kostprijs-kengetallen zijn gegevens uit de administratie nodig. Het gaat dan om gegevens die uit de boekhouding, de kindplanning, de personeelsplanning of de salarisadministratie afkomstig zijn. Het op een juiste wijze inrichten van deze administraties is een cruciale voorwaarde voor het snel en correct kunnen berekenen van de kengetallen. Deze inrichting kan soms door de kinderopvangorganisatie zelf bepaald worden. Vaak is daarbij echter medewerking van de softwareleveranciers en de administratiekantoren nodig.

Om deze partijen in staat te stellen in deze behoefte te voorzien, hebben we hoofdstuk 3 van dit handboek speciaal geschreven voor hen.

3. Administratiekantoren en softwareleveranciers

3.1 Inleiding

Kinderopvangorganisaties hebben geen benchmarkroutine, informatieafspraken op basis van zelfregulering of een wettelijke informatieplicht. Dat leidt er onder andere toe dat de informatiesystemen zoals boekhouding, kindplanning en urenregistratie niet volgens een (meer) gestandaardiseerde methode zijn ingericht. Het maken van vergelijkingen met andere organisaties is hierdoor complex.

3.2 Behoeftte aan inzicht

De inrichting van de eigen informatiesystemen van kinderopvangorganisaties wordt primair geleid door:

- de boekhouding: de noodzaak van belastingaangifte en (bij grotere organisaties) van een controlerende of goedkeurende verklaring van de accountant.
- de kindplanning: de noodzaak om aan de BKR² en de GGD-controle te voldoen.
- de salarisadministratie: de noodzaak van een adequate uitbetaling van de salarissen en correcte afdracht van pensioenpremies en loonheffingen.
- de urenregistratie: de juiste verwerking van plus-, min- en verlofuren.

Desondanks nemen wij een trend waar dat grotere kinderopvangorganisaties meer en meer belangstelling hebben voor managementinformatiesystemen met daarin regelmatige rapportages over KPI's (Kritische Prestatiefactoren) die bij de missie en de strategie van de kinderopvangorganisatie passen.

3.3 Uniforme basis

Wij streven er naar om een standaard begrippenkader voor de branche kinderopvang te ontwikkelen, zodat kinderopvangorganisaties dat kunnen gebruiken bij de inrichting van hun eigen administratie en bij het aanleveren van informatie ten behoeve van verantwoording aan subsidiënten of bedrijfsvergelijking. Een gestandaardiseerd begrippenkader is bovendien onmisbaar zodra een organisatie de eigen kenmerken wil vergelijken met die van collega-organisaties.

Voor het vergelijken is inzicht in de kostprijs nodig. Om deze kostprijs te kunnen berekenen moet de administratie aan specifieke eisen voldoen. De belangrijkste daarvan is dat de kosten en de personele uren geboekt worden op de juiste kostendragers.

In het [rapport Mijn Kostprijs](#) zijn in de hoofdstukken 1 t/m 4 diverse tips opgenomen om de administratie te verbeteren. Echter zijn kinderopvangorganisaties bij de inrichting van de administratie vaak afhankelijk van een externe partij, zoals een administratie- en/of boekhoudkantoor en softwareleveranciers.

² Beroepskracht-kindratio (BKR): de wettelijk vastgelegde verhouding tussen het aantal pedagogisch medewerkers en het aantal kinderen op een groep.

Het programma Mijn Kostprijs streeft er onder andere naar om op een gestandaardiseerde wijze kostprijsinformatie te verzamelen en zodanig te rapporteren dat een goede vergelijking tussen organisaties mogelijk wordt. De Mijn Kostprijs-Benchmarktool die is ontwikkeld biedt de mogelijkheid voor de sector om vanaf 2022 de relevante gegevens aan te leveren. Hoe meer kinderopvangorganisaties deelnemen, hoe nauwkeuriger de kengetallen worden en organisaties kunnen benchmarken. Om deelname voor meer organisaties mogelijk te maken en daarbij te voorkomen dat appels met peren vergeleken worden, moet een uniforme set van definities afgestemd worden met de partijen die de administratie, boekhouding en/of software verzorgen voor kinderopvangorganisaties.

Om softwareleveranciers in staat te stellen hun systemen zodanig in te richten dat de gewenste kostprijsinformatie gegenereerd wordt, vind je in bijlage 2 een technisch overzicht van de kengetallen met een lijst van variabelen en de voor de berekening van de kengetallen gebruikte formules.

Bijlage 1: Beknopt overzicht van de kengetallen

Definities

Beknopte definities van de kengetallen			
Nr	Definitie	Diensten	Toelichting
K1	Het aantal verkochte kinduren per ingezet groepsuur pm'er	DO, PO, BO	Heet ook wel P-factor
K2	De salarislasten van een groepsuur pm'er	DO, PO, BO	Let op: Dit is niet hetzelfde als het bruto uurloon van een pm'er
K3	Aantal groepsuren per formatie uur	DO, PO, BO	Dit kengetal is voor 2019 niet betrouwbaar.
K4	Salarislasten PM-ers per kinduur	DO, PO, BO	
K5	PP-kosten per kinduur	DO, PO, BO	Incl. de kosten van uitzendkrachten en van de groepsuren van de locatiemanager; incl. reiskosten, opleidingskosten e.d.
K6	H-kosten per kinduur	O, PO, BO	Incl. de kosten van huisvestingspersoneel
K7	A-kosten per kinduur	DO, PO, BO	Incl. de kosten van huishoudelijk personeel
K8	Vervoerskosten per kinduur	BO	Incl. de kosten van evt. chauffeurs
K9	De bureaunkosten per kinduur	GO	
K10	Het tarief van de gastouder per kinduur	GO	
K11	Organisatiekosten als % van de omzet	organisatie	
K12	De kosten van werkkapitaal financiering (% van omzet)	organisatie	
K13	Organisatiekosten per kinduur	DO, PO, BO, GO	
K14	De totale kostprijs van een kinduur	DO, PO, BO, GO	
K15	Marge (gemiddelde omzet - kostprijs)	DO, PO, BO, GO	

Kengetallen 'Mijn Kostprijs' (2019)

In de tabellen die volgen wordt gesproken over de vergelijkingsgroepen klein, middel en groot:

- Klein: <5 miljoen omzet (49 organisaties; 2% van totaal aantal organisaties)
- Midden: 5-25 miljoen omzet (210 organisaties; 8% van totaal aantal organisaties)
- Groot: >25 miljoen omzet (49 organisaties; 2% van totaal aantal organisaties)

Dagopvang (DO)

Kengetal	Omschrijving	Gehele dataset			Vergelijkingsgroep		
		25%	Mediaan	75%	Klein	Middel	Groot
K1_D	Aantal verkochte kinduren per groepsuur	4,6	5,4	6	4,8	5,4	5,8
K2_D	Salariskosten van een groepsuur pm'er	€ 22,64	€ 27,51	€ 29,53	€ 25,00	€ 27,46	€ 28,10
K3_D	Aantal groepsuren per formatiEUR	40,1	49,2	52,0	44,4	52,0	44,9
K4_D	Salarislasten pm'ers per kinduur	€ 4,61	€ 5,05	€ 5,54	€ 4,68	€ 5,08	€ 5,11
K5_D	Aandeel van de PP-kosten	€ 4,71	€ 5,12	€ 5,55	€ 4,82	€ 5,14	€ 5,22
K6_D	Aandeel van de H-kosten	€ 0,87	€ 1,06	€ 1,28	€ 0,86	€ 0,96	€ 1,31
K7_D	Aandeel van de A-kosten	€ 0,27	€ 0,31	€ 0,37	€ 0,31	€ 0,31	€ 0,32
K13_D	Aandeel van de toegedeelde org.kosten	€ 1,25	€ 1,53	€ 1,77	€ 1,30	€ 1,44	€ 1,78
K14_D	Kostprijs van een kinduur	€ 7,65	€ 8,23	€ 8,65	€ 8,08	€ 8,00	€ 8,59

Peuteropvang (PO)

Kengetal	Omschrijving	Gehele dataset			Vergelijkingsgroep		
		25%	Mediaan	75%	Klein	Middel	Groot
K1_P	Aantal verkochte kinduren per groepsuur	4,4	4,9	6,1	3,8	4,9	5,3
K2_P	Salariskosten van een groepsuur pm'er	€ 27,27	€ 30,09	€ 32,69	€ 26,15	€ 31,94	€ 29,28
K3_P	Aantal groepsuren per formatiEUR	38,9	45,6	51,9	32,1	51,8	40,9
K4_P	Salarislasten pm'ers per kinduur	€ 5,20	€ 5,71	€ 6,38	€ 7,23	€ 5,69	€ 5,35
K5_P	Aandeel van de PP-kosten	€ 5,33	€ 5,66	€ 6,59	€ 7,89	€ 5,71	€ 5,42
K6_P	Aandeel van de H-kosten	€ 1,04	€ 1,22	€ 1,51	€ 1,23	€ 1,14	€ 1,32
K7_P	Aandeel van de A-kosten	€ 0,14	€ 0,23	€ 0,31	€ 0,43	€ 0,21	€ 0,21
K13_P	Aandeel van de toegedeelde org.kosten	€ 1,53	€ 2,00	€ 2,21	€ 1,59	€ 1,77	€ 2,08
K14_P	Kostprijs van een kinduur	€ 8,10	€ 9,33	€ 11,25	€ 11,44	€ 8,89	€ 9,29

Buitenschoolse opvang (BSO)

Kengetal	Omschrijving	Gehele dataset			Vergelijkingsgroep		
		25%	Mediaan	75%	Klein	Middel	Groot
K1_B	Aantal verkochte kinduren per groepsuur	7,1	8,6	9,2	7,1	8,2	9,3
K2_B	Salarislasten van een groepsuur pm'er	€ 22,49	€ 26,90	€ 29,85	€ 22,65	€ 29,58	€ 27,41
K3_B	Aantal groepsuren per formatie uur	41,4	48,6	52	54,6	49,6	47,3
K4_B	Salarislasten pm'ers per kinduur	€ 2,89	€ 3,22	€ 3,67	€ 3,11	€ 3,44	€ 2,95
K5_B	Aandeel van de PP-kosten	€ 2,99	€ 3,30	€ 3,76	€ 3,16	€ 3,49	€ 2,99
K6_B	Aandeel van de H-kosten	€ 0,88	€ 1,06	€ 1,26	€ 1,05	€ 0,99	€ 1,20
K7_B	Aandeel van de A-kosten	€ 0,20	€ 0,27	€ 0,32	€ 0,18	€ 0,28	€ 0,26
K8_B	Aandeel van de vervoerskosten	€ 0,00	€ 0,01	€ 0,07	€ 0,00	€ 0,02	€ 0,05
K13_B	Aandeel van de toegeedeelde org.kosten	€ 1,52	€ 1,79	€ 2,08	€ 1,59	€ 1,78	€ 2,05
K14_B	Kostprijs van een kinduur	€ 5,92	€ 6,65	€ 7,04	€ 6,63	€ 6,73	€ 6,83

Gastouderopvang (GO)

Kengetal	Omschrijving	Gehele dataset			Vergelijkingsgroep	
		25%	Mediaan	75%	Zelfstandig	Ingebouwd
K9_G	Bureaunkosten per kinduur	€ 0,44	€ 0,56	€ 0,82	€ 0,51	€ 0,74
K13_G	Doorbelaste org.- of franchisekosten	€ 0,16	€ 0,25	€ 0,39	€ 0,34	€ 0,16
K10_G	Tarief van de gastouder	€ 5,28	€ 5,50	€ 6,00	€ 5,70	€ 5,42
K14_G	Kostprijs van een kinduur	€ 6,09	€ 6,48	€ 6,69	€ 6,48	€ 6,50
K_Org_Ga	Totale organisatiekosten G	€ 0,69	€ 0,75	€ 0,99	€ 0,70	€ 1,00
K_Org_G	Aandeel totale organisatiekosten G	10%	12%	16%	10%	16%

Bijlage 2: Technisch overzicht van de kengetallen

Variabelenlijst

Hieronder zijn de vragen opgenomen die ook in de Mijn Kostprijs-Benchmarktool gebruikt worden. De codes in de 2e kolom keren terug in de formules voor de berekeningen.

INVOER	VARIABLE LABELS
A10	Totale omzet van de organisatie (alleen kinderopvang)
A19	Omzet van eventuele andere kinderopvangproducten
Dagopvang	
D1	Aantal verkochte kinduren
D2	Omzet dagopvang
D14	Aantal groepsuren dagopvang (vast + inval)
D19	Aantal fte PM-ers dagopvang
Controle: K1 (P-factor)	
D23	Salarislasten (werkgeverslasten) pm'ers dagopvang
D25	Overige personeelskosten, specifiek voor pmers, zoals de kosten van opleidingen, reiskosten en verzuimbegeleiding
D26	Personeelskosten overig personeel tbv incidentele inzet op de groep (uitzendkrachten, locatiemanager, pedagogisch coach, etc)
Controle: K5 (PP-kosten per kinduur)	
D27-D32 Totale huisvestingskosten dagopvang	
D27	Salarislasten huisvestingspersoneel (schoonmaak, onderhoud) dagopvang

D28	Schoonmaakkosten (incl. schoonmaakbedrijf) dagopvang
D29	Huren dagopvang
D30	Onderhoud (eventueel uitbesteed) gebouwen dagopvang
D31	Afschrijvingen en rente op leningen, voor gebouwen en inventaris dagopvang
D32	Overige huisvestingslasten (zoals energie, afvalverwerking, enz.) dagopvang
Controle K6 (H-kosten per kinduur)	
D33-D37	Totale kosten activiteiten en verzorging dagopvang
D33	Salarislasten huishoudelijk medewerkers dagopvang
D34	Voeding en verzorging dagopvang
D35	Overige activiteitenkosten dagopvang (zoals materiaal, uitstapjes, enz.)
D37	Minpost: Bij ouders apart in rekening gebrachte kosten: luiers, voeding, warme maaltijden, uitstapjes
Controle K7 (A-kosten per kinduur)	
D36	Overige kosten dagopvang
Peuteropvang	
P5	Hoeveel kinduren peuteropvang zijn er verkocht in 2020?
P6	Wat is de omzet van de peuteropvang in 2020?
P16	Aantal groepsuren peuteropvang (vast + inval) voor het jaar 2020
P21	Hoeveel fte PM-ers heeft uw organisatie voor de peuteropvang?
Controle: K1 (P-factor)	
P25	Salarislasten (werkgeverslasten) PM-ers peuteropvang

P27	Overige personeelskosten, specifiek voor PM-ers, zoals de kosten van opleidingen, reiskosten en verzuimbegeleiding
P28	Personeelskosten overig personeel tbv incidentele inzet op de groep (uitzendkrachten, locatiemanager, pedagogisch coach etc)
Controle: K5 (PP-kosten per kinduur)	
P29-P34	Totale huisvestingskosten peuteropvang
P29	Salarislasten evt. huisvestingspersoneel (schoonmaak, onderhoud)
P30	Schoonmaakkosten (incl. schoonmaakbedrijf) peuteropvang
P31	Huren peuteropvang
P32	Onderhoud (eventueel uitbesteed) gebouwen peuteropvang
P33	Afschrijvingen en rente op leningen, voor gebouwen en inventaris peuteropvang
P34	Overige huisvestingslasten (zoals energie, afvalverwerking, enz.) peuteropvang
Controle K6 (H-kosten per kinduur)	
P35-P39	Totale kosten activiteiten en verzorging peuteropvang
P35	Salarislasten huishoudelijk medewerkers peuteropvang
P36	Voeding en verzorging peuteropvang
P37	Overige activiteitenkosten (zoals materiaal, uitstapjes, enz.)
P39	Bij ouders apart in rekening gebrachte kosten: luiers, voeding, warme maaltijden, uitstapjes
Controle K7 (A-kosten per kinduur)	
P38	Overige kosten peuteropvang
Buitenschoolse opvang	
B1	Hoeveel kinduren BSO zijn er verkocht in 2020?

B2 Wat is de omzet van de buitenschoolse opvang in 2020?

B12 Aantal groepsuren BSO (vast + inval) voor het jaar 2020

B17 Hoeveel fte PM-ers heeft uw organisatie voor de BSO?

Controle: K1 (P-factor)

B21 Salarislasten (werkgeverslasten) PM-ers BSO

B23 Overige personeelskosten, specifiek voor PM-ers, zoals de kosten van opleidingen, reiskosten en verzuimbegeleiding

B24 Personeelskosten overig personeel tbv incidentele inzet op de groep (uitzendkrachten, locatiemanager, pedagogisch coach etc)

Controle: K5 (PP-kosten per kinduur)

B25-B30 Totale huisvestingskosten bso

B25 Salarislasten huisvestingspersoneel (schoonmaak, onderhoud) BSO

B26 Schoonmaakkosten (incl. schoonmaakbedrijf) BSO

B27 Huren BSO

B28 Onderhoud (eventueel uitbesteed) gebouwen BSO

B29 Afschrijvingen en rente op leningen, voor gebouwen en inventaris BSO

B30 Overige huisvestingslasten (zoals energie, afvalverwerking, enz.) BSO

Controle K6 (H-kosten per kinduur)

B31-B36 Totale kosten activiteiten en verzorging bso

B31 Salarislasten huishoudelijk medewerkers BSO

B32 Voeding en verzorging BSO

B33 Overige activiteitenkosten BSO (zoals materiaal, uitstapjes, enz.)

B36	Bij ouders apart in rekening gebrachte kosten: voeding, warme maaltijden, uitstapjes
Controle K7 (A-kosten per kinduur)	
B34	Kosten van vervoer tussen school en BSO (taxi-s, bakfietsen, eigen busjes)
Controle K8 (V-kosten per kinduur)	
B35	Overige kosten BSO
Gastouderopvang	
G3	Aantal verkochte kinduren gastouderopvang
G6	Omzet gastouderbemiddeling (dus excl. de omzet van de gastouders)?
G9	Adviestarief of gemiddeld van de gastouder per kinduur
G10	Kosten bemiddelingsactiviteiten GOB, incl. salarislasten (werkgeverslasten), evt. opleidingen en kantoorkosten
Controle K9 (Bureaunkosten per kinduur)	
Org3_GOB	Zijn bij G10 de privé-onttrekkingen (ondernemersbeloning) meegerekend?
Org4_GOB	Zonee, bij Org3_GOB: Omvang saldo privé
G12	Evt. doorbelaste overhead vanuit centraal bureau
G12_1	Afdracht aan een franchise-organisatie (ZGOB)
G13	Overige kosten GOB
Org1	Kosten uitvoerende overhead (locatiemanagers, adm. op locatie, PM-ers die administratieve taken uitvoeren, enz.)
Org2	Kosten centrale overhead, incl. directie, financiële administratie, planners, huisvesting, ICT, kwaliteitsmedewerkers, pedagogische staf en zorgcoördinatoren.
Org3	Zijn bij de kosten van de centrale overhead de privé-onttrekkingen (ondernemersbeloning) meegerekend?
Org4	Zonee, bij Org3: Hoeveel bedragen deze (naar schatting) over 2020?

Kap1 Rente en aflossingen leningen werkkapitaal

Z1 Overige kosten

Controle omzet

Formules voor de berekening van de Kengetallen

Berekeningen (DO, PO, BSO)

	Organisatiekosten	$\text{Org1} + \text{Org2} - \text{G12} + \text{Org4} + \text{Kap1} + \text{Z1}$
	Gewichten toedeling organisatiekosten	$\text{DO}=1, \text{PO}=1,1, \text{BSO}=1,3, \text{GO}=1,1$
	Gewogen omzet (per product)	$\text{Gew_omzet_D} = \text{Gewicht_D} * \text{D2}$ (idem PO, BSO en GO)
	Gewogen omzet (totaal)	SOM Gew_omzet per product
	Toegedeelde organisatiekosten	$\text{Aandeel_Gewogen_Omzet} * \text{Organisatiekosten}$
	Aantal kinduren	D1, P5 of B1
K1	Kinduren per groepsuur	$\text{K1_D} = \text{D1} / \text{D14}$
		$\text{K1_P} = \text{P5} / \text{P16}$
		$\text{K1_B} = \text{B1} / \text{B12}$
K2	Salarislasten per groepsuur	$\text{K2_D} = \text{D23} / \text{D14}$
		$\text{K2_P} = \text{P25} / \text{P16}$
		$\text{K2_B} = \text{B21} / \text{B12}$
K3	Groepsuren per F-uur	$\text{K3_D} = \text{D19} / \text{D14}$
		$\text{K3_P} = \text{P21} / \text{P16}$

		$K3_B = B17/B12$
K4	Salarislasten per kinduur	$K4_D = D23/D1$
		$K4_P = P25/P5$
		$K4_B = B21/B1$
K5	PP-kosten per kinduur	$(D23+D25+D26)/D1$
		$(P25+P27+P28)/P5$
		$(B21+B23+B24)/B1$
K6	H-kosten per kinduur	$(D27+D28+D29+D30+D31+D32)/D1$
		$(P29+P30+P31+P32+P33+P34)/P5$
		$(B26+B27+B28+B29+B30)/B1$
K7	A-kosten per kinduur	$(D33+D34+D35-D37)/D1$
		$(P35+P36+P37-P39)/P5$
		$(B31+B32+B33-B36)/B1$
Ov_kost	Overige kosten per kinduur (geen kengetal; nodig voor berekening K14)	$Ov_kost_D = D36/D1$
		$Ov_kost_P = P38/P5$
		$Ov_kost_B = B35/B1$
K8	V-kosten per kinduur	$B34/B1$
Berekeningen (GO)		
K9	Bureaustkosten per kinduur	$G6/G3$
K10	Adviestarief gastouder	G9

Berekeningen algemeen

K11	Organisatiekosten/Omzet	Organisatiekosten/A10
K12	Kosten financiering werkkapitaal (als % van omzet)	Kap1/A10
K13	Toegedeelde organisatiekosten per kinduur	Toegedeelde organisatiekosten/aantal kinduren
K14	Totale kosten per kinduur (incl. toegedeelde organisatiekosten en overige kosten)	$K5+K6+K7+K8+Ov_kost+K13$
K14_G		$K9+k10$
K15	Marge (Gemiddelde omzet - Kostprijs)	$K15_D=(D2/D1)-K14_D$
		$K15_P=(P6/P5)-K14_P$
		$K15_B=(B2/B1)-K14_B$
		$K15_G=(G6/G3)+G9-K14_G.$

Berekeningen vergelijkingsgroepen

Omzet_cat omzetcategorie
kinderopvangorganisatie

Berekening omzetcategorie

A10	-> omzetcategorie
A13	GOB-categorie
ZGOB	

Controle omzet

A10 **$A10 = \text{Som}(A19+D2+P6+B2+G6)$**

Colofon

Uitgave, redactie en vormgeving

Door Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang als onderdeel van het programma 'Mijn Kostprijs'.

Totstandkoming

Dit handboek is mede dankzij een financiële bijdrage en ondersteuning van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en met ondersteuning van de sectororganisaties tot stand gekomen.

Disclaimer

Er is uiterste zorg besteed aan het samenstellen van het handboek en het ontwikkelen van de teksten. Desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. Stichting Waarborgfonds Kinderopvang kan op geen enkele wijze verantwoordelijk worden gesteld voor de inhoud van dit rapport. Geen enkele aansprakelijkheid wordt aanvaard.

Copyright

Gebruik en overname van de teksten en resultaten uit dit rapport is vrijelijk toegestaan, mits met bronvermelding.

Contact

Tel: 085 – 130 56 83

E-mail: info@waarborgfondskinderopvang.nl

Waarborgfonds & Kenniscentrum Kinderopvang ondersteunt organisaties die investeren in de opvang, ontwikkeling en professionalisering van de sector kinderopvang.

Oktober 2021